

Vně a uvnitř

Umělá vlákna v odívání od poloviny 20. století do současnosti

2.10. 2014–11. 1. 2015

Výstavní sál UPM)

Koncepce výstavy, texty: **Konstantina Hlaváčková**

Architektonické a výtvarné řešení, videoprojekce: **Pavel Mrkus**

Vystavené oděvy jsou ze sbírek UPM. Poděkování za zapůjčení dalších exponátů patří

Nemocnici Na Homolce a Technické univerzitě v Liberci-Fakulta textilní

Sledujeme-li dějiny oděvu a módních tendencí, sledujeme současně dějiny textilního vlákna. Součástí úsilí o poznání a ovládnutí přírodních zákonů byla také snaha najít způsob, jak lépe získávat suroviny pro výrobu textilních materiálů a zbavit tak lidstvo závislosti na přírodě. Bádání probíhalo od 17. století, ale až 20. století je možné označit jako století umělých vláken. Na počátku se vývoj a výroba soustředily na vlákna celulózová. Ve třicátých letech se stále intenzivněji prosazovala vlákna ze syntetických polymerů. Převratným se stal vynález polyamidového vlákna, které v roce 1935 pod obchodním názvem nylon začala vyrábět americká firma DuPont. K dalším významným vynálezům docházelo během druhé světové války. V roce 1940 tři angličtí výzkumníci podali patent na výrobu polyesterových vláken. Počátkem čtyřicátých let 20. století byl nalezen postup, jímž se dalo vyrobit akrylové vlákno. Rychlý poválečný rozvoj textilního, oděvního a chemického průmyslu pak uvedl do výroby levné oděvní materiály z chemických vláken, jež ve své době vzbuzovala velké naděje mezi výrobci i spotřebiteli.

Předválečné vynálezy položily základy výroby hlavních typů umělých vláken, k nimž v dalších letech přibýlo už jen několik speciálních polymerů, které co do objemu a šíře aplikace nedosáhly většího významu, s výjimkou polypropylenu. Souhrnně se označují jako umělá vlákna „první generace“. Další vývoj, zaměřený na jejich zdokonalování, vedl k vytvoření vláken „druhé generace“. Od osmdesátých let následovala vlákna „třetí generace“, která mají speciální vlastnosti vhodné zpravidla pouze pro úzký sortiment textilních výrobků.

V posledních desetiletích se ukázalo, že nadvýroba textilií a oděvů má výrazný podíl na katastrofálním znečištění planety. Hledisko ekologicky šetrných výrobků a výrobních technologií se tak stalo důležitou součástí aktuálního vývoje textilního průmyslu.

Plastické hmoty a umělá vlákna ovlivnily mnohé oblasti běžného života včetně takového oboru, jako je medicína. Téměř všechna vlákna, z nichž se vyrábějí módní oděvy, mají široké využití ve zdravotnictví. Zahrnují obrovskou škálu produktů od pracovních oděvů, obvazů, náplastí, absorpčních pomůcek přes ortézy, bariérové textilie a chirurgické nitě až po implantáty a složité struktury nahrazující lidské orgány.

Tak se umělá textilní vlákna, která jsou v naší představě spojována především s vizuálním vnímáním **vnějšku** lidského těla, přesunula z povrchu do nitra a začala tělo utvářet neviditelným a současně zcela zásadním způsobem **zevnitř**.

Cyklus komentovaných prohlídek k výstavě:

07. 10. 17 h s kurátorkou výstavy
Konstantinou Hlaváčkovou

18. 10. 15 h s autorem výtvarného řešení a videoprojekce
Pavlem Mrkusem

18. 11. 17 h s odborníci na textilní materiály
Janou Částkovou

02. 12. 17 h s kurátorkou výstavy
Konstantinou Hlaváčkovou

Edukační program je součástí videoprojekce a u vstupu do výstavy najdete minišatnu s ukázkami dobových oděvů k haptickému zkoumání materiálů. Pro školní skupiny jsme připravili edukační „balíček“. Objednávky vedených programů pro školy: education@upm.cz.

Uměleckoprůmyslové museum v Praze
17. listopadu 2
110 00 Praha 1
www.upm.cz

Návštěvní doba
úterý 10–19 h
středa – neděle 10–18 h
Vstupné
plné: 80 Kč, snížené: 40 Kč